

SPROGMUSEET

Redaktør: Ole Stig Andersen

Mere om sprograb

Af [Ole Stig Andersen](#) 6. marts 2011 • I kategorien [religion](#), [Sprogpolitik](#) •

Den overvældende sprog- og kulturdrabspolitik som de store kolonilande samstemmende førte over for de oprindelige befolkninger fra midt i 1800tallet til så sent som 1970erne under overskrifter som "civilisation" og "modernisering", har naturligvis efterladt et massivt traume i de berørte befolkninger.

100 års bortførelse af indfødte børn er også en hovedårsag til den hastige sprogdød der finder sted lige nu, hvor verden i gennemsnit mister et sprog hver fjortende dag, og sprogbestanden ser ud til at blive halveret på bare 100 år.

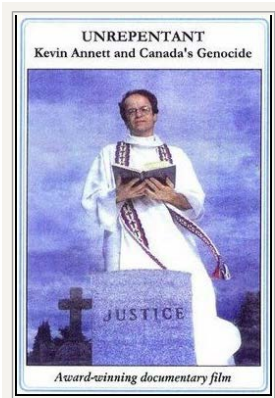
Kanadas Kristne Kostskoler

I 1850 påbød Canada at alle børn af "hel- og halvblodsindianere" i alderen 9-15 skulle interneres på [kostskole](#) og lære engelsk eller fransk sprog og europæisk kultur. Der blev de straffet for at tale deres modersmål og udføre indianske ritualer og i det hele taget for at være indianere. Forældrene blev også straffet på forskellig vis hvis de ikke sendte deres børn af sted, og ofte måtte børnene fjernes med vold.

Sammen med sprogskitte blev omvendelse til kristentro anset for grundlaget for de indfødtes civilisering. Derfor blev driften af de indianske kostskoler overladt til Canadas kirker, først og fremmes den katolske, men også den anglikanske og andre protestantiske kirker.

Forholdene på Canadas i alt 130 kristne kostskoler var hårrejsende. Tvangsarbejde, mishandling og fysisk afstraffelse var normen. Der er talrige rapporter om seksuelle overgreb, ganske som tilfældet har været mange andre steder i religiøse organisationers børne- og ungdomsarbejde. Vanrøgt af børnene var almindeligt, især var tuberkulose en udbredt dødsårsag, som i enkelte tilfælde kostede helt op til to tredjedele af børnene livet.

Op mod 150.000 børn anslås at være blevet ofre for disse overgreb i en periode på lidt over 100 år. Det var først i løbet af 1990erne at det fulde omfang af dette systematiske kulturdrab og dets menneskelige omkostninger begyndte at komme for en dag. Den canadiske regering og de involverede kirker har undskyldt for overgrebene flere gange siden 1998, og kostskolesystemets ofre fik i 2005 tildelt kompensation fra staten som har måttet udbetale over 2 mia \$ i erstatninger.

I dag, mandag 7. marts kl 15.30 holder den canadiske whistleblower Kevin Annett foredrag i det Ukendtes Boghandel, Løvstræde 8, København K. (Se www.olesveigaard.com). Annett er tidligere præst. Han har i en årrække ført kampagne for at drage kirkerne til ansvar for "Canadas holocaust", tvangsanbringelsen og mishandlingen af op mod 150.000 indianske børn på kristne kostskoler.

Seneste sprognyheder

4/5	Sprogforskerne fandt en skat i skoven politiken.dk
27/4	Lille indsats styrker små børns sprog www.dr.dk
26/4	Lad os komme det danske 'jantekomma' til livs politiken.dk
23/4	Ud med sproget - Berlingske Mener www.b.dk
20/4	Unikt runefund i centrum af Odense videnskab.dk

4/1	John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 www.nytimes.com
10/8	Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice www.theguardian.com
20/5	Bill Funding Native Language Programs Passes mtpr.org
17/5	Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music wam.org.au
13/5	Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sprog-museet.dk på et større kort

Mere i kategorien 'religion'

Biblijn på borriijnholmsk
Ikke så ny at det gør noget: Norges nye Bibeloversættelse
Et sprog til at tale om alt
Standardisering af kurdisk

Mere i kategorien 'Sprogpolitik'

Den belgiske sprogrænse – en gordisk knude
Finsk-ugrisk identitet
Svensk kamp mod engelsk sprogimperialisme
Eskimoisk i Fjernøsten

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?
Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish
Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet
Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?
Monica Scheuer til Jødiske efternavne

Whistleblower

I 90erne blev præsten [Kevin Annett](#) så chokeret da omfanget og karakteren af børnebortførelserne gik op for ham, at han siden har ført kampagne mod de kirker som drev de kostskoler indianerbørnene blev sendt til, især de katolske. Han har også uddrevet onde ånder fra Vatikanet i Rom. I 1997 blev han frataget retten til at prædike i sin egen United Church of Canada. Han har skrevet flere bøger om Canadas "holocaust". Den seneste: *"Hidden No Longer: Genocide in Canada, Past and Present"*, kan læses i sin fulde udstrækning [her](#).

I 2006 vandt han flere priser med dokumentarfilmen *"Unrepentant: Kevin Annett and Canada's Genocide"* som kan

ses her. Den varer 1 tm 49 min.

National Chief Phil Fontaine i Vatikanet i april 2009. Fontaine er fra Sagkeeng First Nation (Central Ojibwe). Han var elev på indianerkostskolen i Fort Alexander i Manitoba.

Paven

Den katolske kirke var hovedansvarlig for overgrebene, og i kølvandet på denne organisations notoriske problemer med institutionel pædofili i mange lande, rejste en fælles delegation på hele 40 mand – deraf 23 repræsentanter for Canadas 'First Nations' under ledelse af National Chief Phil Fontaine – og landets katolske kirke til Rom i 2009 for at modtage pavens undskyldning for forbrydelserne.

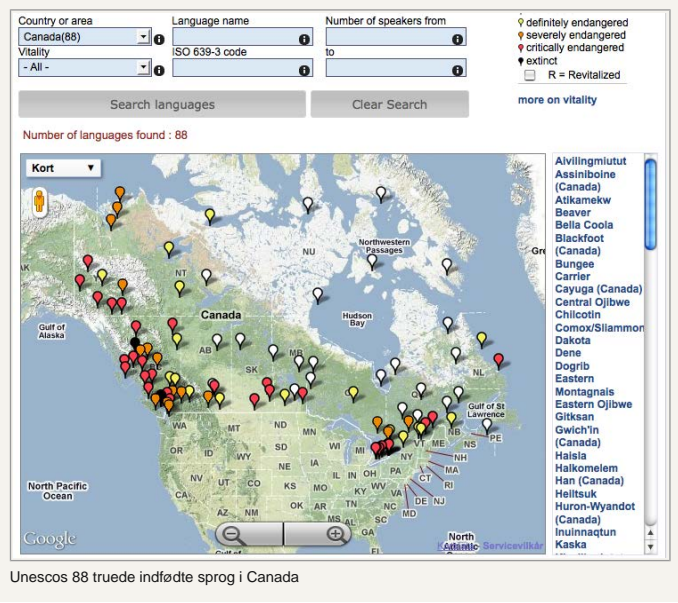
Som det er blevet moderne, var det dog ikke sin organisations forbrydelser paven undskyldte for, kun de følelser overgrebene havde vakt i ofrene.

Alle Canadas oprindelige sprog er truet

Kostskolepolitikens konsekvenser er tydelige i dag. I følge folketællingen i 2006 kan under 1 % af Canadas befolkning (ca en kvart mio) tale et indfødt sprog. Og kun halvdelen af dem bruger det dagligt.

De oprindelige sprog har ingen officiel status i Canada som helhed, kun i to af 'territorierne'. Men de nyder dog en betydelig statsstøtte, fx kunne [Mushkeg Productions](#) i 1999 begynde en virkelig omfattende fremstilling af halvtimes-dokumentarfilm, "[Finding Our Talk](#)", ikke bare OM, men også PÅ de største oprindelige sprog. Mushkeg er selv udsprunget af [Cree](#), som med små 100.000 talere er langt det største af de overlevende indfødte sprog i Canada.

Unesco [opregner](#) nu 88 truede indfødte sprog i Canada. De tales næsten kun af gamlinge. Der er ingen indfødte canadiske sprog der ikke er truet.

Alle USAs oprindelige sprog er truet

Også i USA blev indfødte børn tvangsfjernet og anbragt på kostskoler for at "udslette indianeren i dem", omend ikke så gennemført som i Canada.

Unesco [opregner](#) nu 191 truede indfødte sprog i USA. De tales næsten kun af gamlinge. Der er ingen indfødte sprog i

jane til Jødiske efternavne
InglêS til Sprogene i Mozambique
Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?
Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?
Henrik Klindt-Jensen til Ded borrihjolmska måled

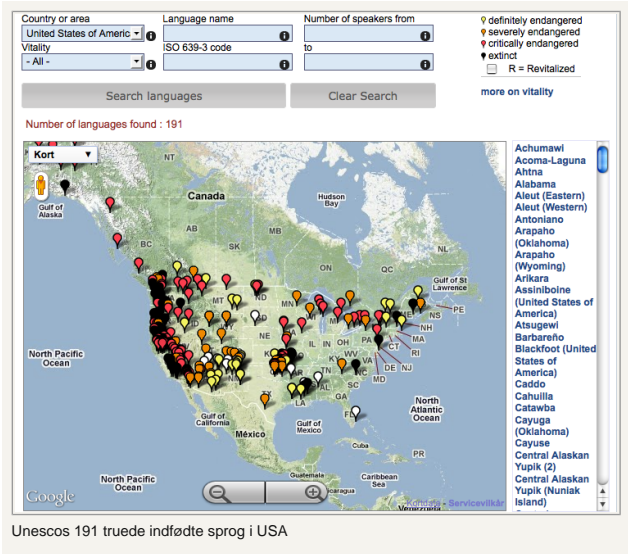
Artikler om

aktuelle sprog Alfabeter Anmeldelser arabisk Biblen bogstaver børn Danmark engelsk esperanto Formidling fransk identitet konsonanter Medier modersmål Musik Navne norsk Ord ordbøger ordforråd oversættelse Plansprog religion romanske sprog russisk Sjov skriftsprog sprogdød Sproggeografi sprogkort Sprogpolitik sprogteknologi svensk truede sprog tv tyrkisk tysk Udtale Underholdning video vokaler

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	Omniplot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	
juli 2012	
juni 2012	
maj 2012	
april 2012	
marts 2012	
februar 2012	
januar 2012	
december 2011	
november 2011	
oktober 2011	
september 2011	
august 2011	
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	

Resurser
Bogstavlyd
Dansk sprognavn
Den danske ordbog
Dialekt.dk
dk.kultur.sprog
Korpus.dk
Nye ord i dansk på nettet (NOID)
Ordbog over det danske sprog
Ordnet. Dansk sprog i ordbøger og korpus
Sproget.dk
Svenska Akademien
Ø (Schwa.dk)

USA der ikke er truet.

Unescos 191 truede indfødte sprog i USA

Truede oprindelige sprog i Rusland i dag

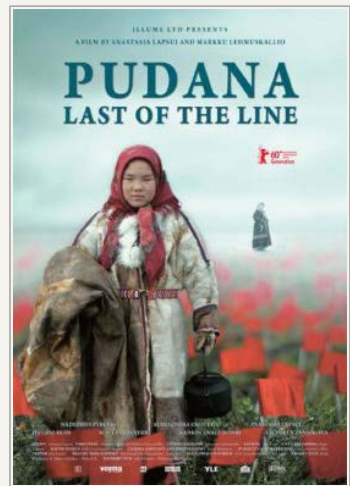
Efter kommunisternes statskup i 1917 skulle Rusland moderniseres. Derved fik de små nordeuropæiske og især de sibiriske folkeslag samme skæbne som de indfødte folk i Nordamerika. I stedet for troende kristne skulle de gores til troende marxister-leninister, men ellers var moderniseringstankegangen og -metoderne nøjagtig de samme. Børnene blev tvangsfjernet og interneret (og ofte mishandlet) på kostskoler langt fra hjemmet, til tider i årevis.

Filmen “Pudana – Den sidste i rækken” fra 2009 fortæller historien om en 10-årig [nenets](#)-pige der bliver fjernet fra sin familie på tundraen på Jamal-halvøen og interneret på en kommunistisk udgave af kostskolesystemet og forsøgt gjort til russer. Filmen er på autentisk sprog, nenets (og russisk).

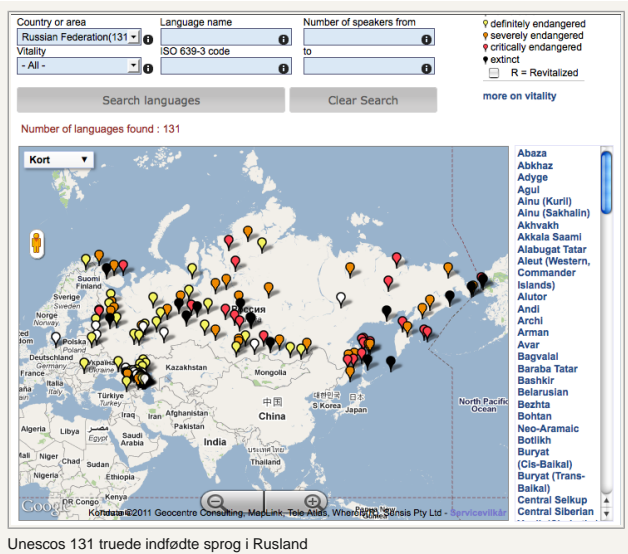
Pudana er lavet af instruktørparret [Anastasia Lapsui](#) og Markku Lehmuskallio. Lapsui er selv nenets, Lehmuskallio er finne. De to er pionerer hvad angår spillefilm på små sprog, de har [tidligere](#) lavet spillefilm på og om nenets, og også om andre af Ruslands oprindelige sprog.

Filmen har vundet flere priser, bl a publikumsprisen ved den seneste [Europæiske Minoritetssprogs Filmfestival](#) i Husum, Slesvig.

Unesco [opregner](#) nu 131 truede indfødte sprog i Rusland. De fleste tales kun af gamle.

Pudana – den sidste i rækken

Unescos 131 truede indfødte sprog i Rusland

Alle Australiens oprindelige sprog er truet

Bortførelsen af indfødte børn kendes i Australien som de “[Stjålne](#)

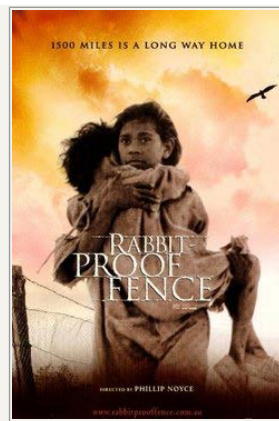
december 2009
november 2009
oktober 2009
september 2009
august 2009
juli 2009
juni 2009
maj 2009
april 2009
marts 2009

[Generationer](#)". I Australien var det særlig 'halvblodsborn' det gik ud over. Meningen var at de aldrig skulle tilbage. Tanken var genetisk, at redde os fra at de fik børn med fuldblodsindfødte.

Filmen "[Rabbit Proof Fence](#)" fortalte i 2001 med stor succes den autentiske historie om tre bortførte piger der i 1931 undslap deres kostskole og søgte tilbage til deres familie langs Vestaustraliens 3.000 km lange kaninbeskyttelseshegn.

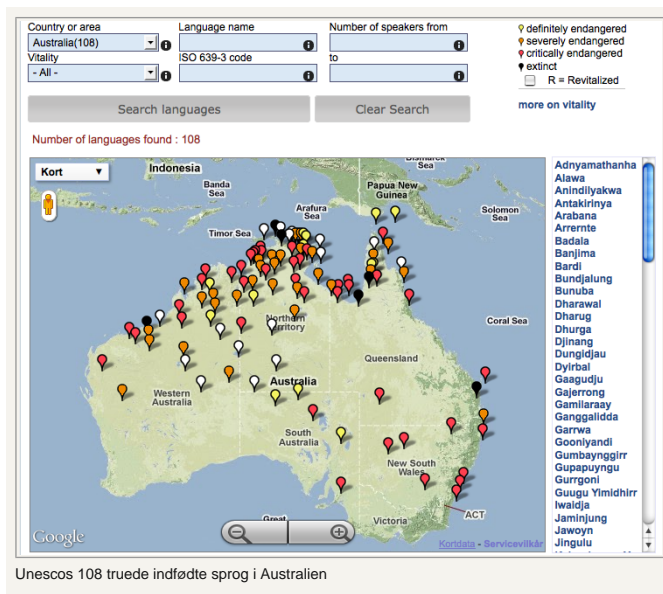
Australiens oprindelige befolkning fik først australsk statsborgerskab og stemmeret i 1968.

I 2008 gav premierminister Kevin Rudd en undskyldning på Australiens vegne. Se den her:

Rabbit Proof Fence

Unesco [opregner](#) nu 108 truede indfødte sprog i Australien. De tales næsten kun af gamlinge. Det største, Arrernte/Pitjantjatjarra, tales af mindre end 5.000 mennesker. Der er ingen indfødte australske sprog der ikke er truet.

Ole Stig Andersen

Redaktør, Sprog-museet.dk

Læs også:

1. [Sprogdrab](#) Der er mellem 5.000 og 7.000 sprog i verden i dag, alt efter hvor man drager skellet mellem sprog og dialekt. Halvdelen af dem er i fuld gang med at...
2. [Quechua: Ikke kun små sprog er i fare for at udøde!](#) Perus indfødte sprog. Quechua er de orangebrune områder. Med små fire mio mennesker er det Perus største indfødte sprog, og med yderligere små fire mio i nabolandene er det også...
3. [Nu kan hele The Linguists ses på Babelgum](#) Dokumentarfilmen The Linguists kan nu ses i sin fulde udstrækning, i time og 4 minutter, på filmkanalen Babelgum. Den er en af de seneste i rækken af film om den...

4. [Klinton og mutsun](#) Lt. Worf, en tam klingon fra Star Trek. Her ved årsskiftet indledte DR HD en kavalkade med 10 af de 11 Star Trek-spillefilm. De bliver vist lørdage kl 20.50. Foreløbig...

Tagget med: Australien, Canada, film, indianske sprog, katolicisme, kostskoler, nenets, Nordamerika, pædofil, religion, Rusland, skole, Sovjetunionen, sprogdrab, sprogdød, sprogekort, Sprogpolitik, truede sprog, unesco, USA, video

1 kommentar

Ole Stig Andersen

26. marts 2011 • 13:39

Jesuitterne i NordvestUSA har indvilget i at betale en lille milliard kr i erstatning til 500 ofre for pædofile præster på kostskoler for indfødte børn.

<http://www.king5.com/news/local/Northwest-Jesuits-offer-1661-million-to-abuse-victims-118658324.html>

Svar

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.

